

NT.7

Chapir funcziuns dal corp

◀ Cumpetenzas precedentas: NUS.1.4 1. Las scholaras ed ils scholars san declerar aspects da l'anatomia e da la fisiologia dal corp. Biologia (chemia, fisica): anatomia e fisiologia Las scholaras ed ils scholars ...		renviaments	
3	a	» san duvrar lur agen corp sco era models da funcziun e da structura per analisar la cumbinaziun da la structura e da la funcziun da l'apparat motoric (p.ex. biomechanica dals lieus, nua ch'ils muscels èn fixadas vi da l'oss). ≡ biomechanica: structura e funcziun da l'apparat motoric	
	b	» san analisar cun agid d'ina schelta da medias, models u objects reals la cumbinaziun da la structura e da la funcziun d'in organ intern (p.ex. fisiologia da las alveolas dal pulmun). ≡ fisiologia: structura e funcziun d'organs interns	
	c	» san deducir regularitads da la chapientscha elavurada exemplaricamain da la fisiologia ed anatomia e declerar quellas (p.ex. agonist - antagonist, oss tubular - oss plat; resorpziun dovra ina gronda surfatscha). ≡ regularitads anatomicas e fisiologicas	

◀ Cumpetenzas precedentas: NUS.1.4 2. Las scholaras ed ils scholars san analisar process metabolics e surpigliar responsabladad per l'agen corp. Biologia (chemia, fisica): process metabolics Las scholaras ed ils scholars ...		renviaments ELT.4.3	
3	a	» san identifitgar ils organs sco cumponentas d'in sistem che cumpiglia ils quatter metabolissemes centrals ch'èn numnadamain prender si, transportar, transfurmar e dar giu. ≡ prender si/absorbar: pulmun, organs digestivs; transportar: sang, circulaziun dal sang, cor; transfurmar: gnirom, tessi da grass, oss, muscels, tscharvè; dar giu/resorbar: gniurunchel, pulmun, organs digestivs, pel	
	b	» san declerar fenomens da l'agen corp cun process metabolics (p.ex. differentas coluraziuns melnas da l'urin, coma da digestiun). ≡ acciun e reacziun tar process metabolics	
	c	» san duvrar resultats da retschertgas experimentalas (p.ex. cumprovas da substanzas nutritivas en mangiativas, digestiun en il vaider da reagenza) per giuditgar ils basegns da l'agen corp e d'agir correspondentamain. ≡ experiments cun mangiativas, nutriment, moviment, sien	FSP - Sanadad

◀ Cumpetenzas precedentas: NUS.1.5

- 3. Las scolaras ed ils scolars han - correspudentamain a lur vegliadetgna - ina savida da basa davart la reproducziun dals umans, malsognas transmissiblas sexualmain e pussaivladads da prevegnir ad ina concepziun.**

renviaments

FSP - Schlattainas ed
egualitad
ERC.5.3*Biologia: reproducziun dals umans*

NT.7.3

Las scolaras ed ils scolars ...

3

a	» enconuschan la moda co che differents meds e differentas metodos funcziunan e vegnan applitgads per evitar ina concepziun e san cumparegliar lur ristgas ed effects secundars. reproducziun, cuntracepziun	
b	» san che tuttas duas schlattainas èn responsablas per la concepziun e per la cuntracepziun.	
c	» enconuschan malsognas che vegnan savens transmessoas sexualmain e san declarar co ch'ins po sa proteger cunter quai. HIV, malsognas sexualas	
d	» enconuschan medias e funtaunas d'informaziun per il scleriment sexual ch'èn adattadas a lur vegliadetgna.	

◀ Cumpetenzas precedentas: NUS.1.2

- 4. Las scolaras ed ils scolars san giuditgar mesiras cunter malsognas frequentas.**

renviaments

FSP - Sanadad

Biologia: malsogna e genesa

NT.7.4

Las scolaras ed ils scolars ...

3

a	» san differenziar differentes chaschunaders da malsognas ed enconuschan modas da reagir principalas dal sistem d'immunitad (p.ex. anticorpuls blocheschan virus en il sistem da las avainas). chaschunaders da malsognas: virus, bacterias, bulieus; sistem d'immunitad	
b	» san reagir adequatamain a moda preventiva (p.ex. lavar ils mauns, vaccinaziun) e curativa (p.ex. ruaus corporal en cas d'ina grippa) sin malsognas frequentas. prevenziun, terapia	
c	» san chapir las modas d'effect fundamentalas da medicaments (p.ex. nagin effect senza effect secundar), differenziar e cunfinar (p.ex. envers placebo). effect, effect secundar	